

”Rationellt lämna Sverige”

Ericssons chef Carl-Henric Svanberg om effekten av ett nej till euron.

S om regeringsmedlem respektive storföretagsledare har vi olika roller och lägger ibland tonvikt vid olika aspekter i vårt bejakande av ett fullt svenskt deltagande i EMU. Men vi har en gemensam grund i vår omsorg om välfärd, global utveckling och en ekologiskt hållbar utveckling liksom om betydelsen av en stark svensk röst som försvårar dessa värden.

Det är värden som delas av flertalet svenskar och vi är båda övertygade om att det krävs en sund och växande ekonomi och ett bra företagsklimat för att uppfylla högt ställda krav och förväntningar på dessa områden.

Vi kan besluta om hur vi ska fördela vår välfärd. Hur mycket vi har råd med följer av tillväxten, hur vi klarar att behålla och utveckla företagande och sysselsättningen i Sverige respektive locka företag från andra länder att satsa här hos oss.

DE NEGATIVA EFFEKTERNA vid ett nej den 14 september behöver inte bli så stora omedelbart, varken för Ericsson och andra exportföretag eller Sverige. Men både näringslivets företrädare och politiker är skyldiga att lyfta blicken förbi nästa bokslut eller riksdagsval. Det är med betydande oro som vi i dag ser att EMU-debatten alltför mycket kommit att handla om kortsiktiga konsekvenser av införandet av euron i Sverige.

Oavsett om man närmar sig frågan från ett politiskt perspektiv eller ur ett företagsperspektiv så handlar det till syvende och sist om hur vi ska skapa de långsiktigt bästa betingelserna för ett svenskt välfärdssamhälle. Sverige måste fortsätta att verka i ett tätt och nära utbyte med andra länder. Så har vi byggt vår välfärd i mer än ett sekel.

Om vi väljer att stå utanför valutaunionen kommer våra exportföretag också fortsättningsvis att ha sina kostnader i svenska kronor och intäkterna i sina valutor som euro och dollar. Lönsamheten påverkas väl så mycket av kronkursens utveckling som av företagets skicklighet att utveckla och sälja nya produkter. Och kurseffekterna kan vara betydande och svåröversäglbara för en liten valuta.

Det är ofrånkomligt att ägare och långivare måste kräva en högre avkastning för investeringar i en liten valuta. Det är sättnat att hantera den ökade risken. Valutaflyktationer kan ju i många fall vara betydligt

Ett nej till euron innebär att Sverige får en svagare politisk röst och en mycket marginell valuta. Både företagets ägare och långivare kommer att kräva högre avkastning på investeringar som görs i en liten osäker valuta som den svenska kronan. Sverige blir under lång tid framöver mindre lockande som alternativ för alla företag som överväger en expansion eller nyetablering i Europa. Det skriver utrikesminister Anna Lindh tillsammans med Ericssons koncernchef Carl-Henric Svanberg, som nu för första gången ger sig in i EMU-debatten.

Med ett nej får vi leva med ökad instabilitet och ett urholkat förtroende i minst tio år, skriver Carl-Henric Svanberg och Anna Lindh.

mera dramatiska än variationer i exempelvis lönekostnaderna eller inflationen.

Kort sagt för att gardera sig mot risken för valutakursförändringar kommer ägare och långivare att kräva högre avkastning och ökade lönsamhetskrav på investeringar som görs i en liten valuta som kronan. Behåller vi kronan kommer detta att leda till färre investeringar i Sverige.

I DET HÅRDA KONKURRENSKLIMAT som råder hör prispress och kostnadsjakt till vardagen. Det är en ständig strävan efter effektivisering och förenkling, som ytterst gynnar både kunder och anställda.

Det innebär att företaget alltid måste välja alternativen som gör företaget så konkurrenskraftigt som möjligt. Annars genereras vinst eller arbetstillfällen. Det ligger därför i sakens natur att kostnaderna bör vara i en så stabil valuta som möjligt.

Redan i dag lever 300 miljoner människor i Europa med en gemensam valuta och fler väntar på att få vara med. I detta nya Europa innebär ett nej till EMU den 14 september att Sverige då får både en svagare politisk röst och en mycket marginell valuta i det landskap som nu växer fram.

Det är ofrånkomligt att svenska och utländska företag då i varje läge skulle över-

våga att förlägga produktionen utanför Sverige – ett rationellt beteende i den situationen. Det kommer inte att hända över en natt men den långsiktiga utvecklingen, vid ett nej till euron, är ofrånkomlig.

Med ett nej i september kommer vi att få leva med ökad instabilitet och ett urholkat förtroende. Någon ångervecka gives inte och vid ett nej kommer Sverige att stå utanför euron under minst cirka tio år, sannolikt betydligt längre. Sverige kommer för lång tid att te sig mindre lockande som alternativ för alla företag som överväger en expansion eller nyetablering i Europa.

SVERIGE HAR KANSKE mer än något annat land drivit på EU:s utvidgning. Därigenom har relationerna med de nya medlemsländerna stärkts, inte minst runt Östersjön. Vi samarbetar nära politiskt och inom näringslivet. Vi riskerar att bli förbispunna av våra grannländer som nu med stor majoritet säger ja till EU och euron. Nästa år är de alla medlemmar i EU – inom ytterligare några år kommer de också att införa euron. Ett Sverige som ställer sig utanför eurosamarbetet kommer inte längre att vara deras naturliga förebild och samarbetspartner.

Sverige har hittills karaktäriserats av öppenhet mot omvärlden och vi har byggt vårt välstånd på detta. Få torde hävda att det är en nackdel att leva i en global värld, där vi har kontakter med många länder och kulturer och där värden som mänskliga rättigheter och demokrati förstärks. Få torde ifrågasätta att handelsutbyte är centralt för utveckling.

De svenska storföretagen har i högsta grad varit en del i internationaliseringen. I förhållande till folkmängden är det få länder som lyckats skapa så många sant multinationella företag. (Redan före skelskiftet 1900 hade Ericsson och Redan för sig bland annat Kina, Latinamerika och Ryssland.)

DET SVENSKA FOLKET står nu inför ett vägval – att bygga vidare på öppenhet och gemenskap, eller att följa en egen, isolerad väg med stor osäkerhet. Vi måste gå vidare med de principer som generationer före oss trott på och som varit grunden för vårt välfärdssamhälle. Isolationism och utanförskap är ingen framgångsrik väg på längre sikt.

ANNA LINDH
CARL-HENRIC SVANBERG

Historiker angriper Söpoman:

”Agentutpekad borde få ursäkt”

Det tycks ha blivit riskfritt att utpeka personer i det förgångna som agenter för främmande makt utan att presentera något faktiskt underlag. Ett flagrant exempel står före detta säkerhetspolisen Tore Forsberg för.

I boken ”Spioner och spioner som spionerar mot spioner” utpekar han Jan Peters, 1967–70 chef för DDR:s kulturcentrum i Stockholm, som agentvärvare åt de östtyska säkerhetsorganen. Forsberg påstår att en svensk medborgare under täcknamnet Horsth var ”en av flera kulturpersonligheter, som värvats av agentsökaren doktor Peters”. Denne skulle ha sammanfört svensken med en officer i Ministerium für Staatssicherheit, Stasi.

FORSBERG GER INGET belägg för sin tillivelse. Dokument ur Stasi-arkiven, som vi har tillgång till, visar raka motsatsen: att Peters avbjöt propäer från Stasi och att tjänstemän där ansatt honom opålitlig.

Jan Peters föddes i Berlin 1932. Föräldrarna var båda kommunister. Familjen utvandrade under nazitiden till Sovjet, ansökte men misslyckades med att få medborgarskap där. Genom svenska släktingar kunde den slå sig ned i vårt land. Jan gick i svensk skola mellan 1938 och 1948, då han följde efter sina föräldrar som tidigare återvänt till Berlin. Där enrollerade han sig i FDJ, det socialistiska ungdomsförbundet, och upptogs 1951 som medlem i kommunistpartiet, SED.

Peters – ingen linjetrogen man – utbildade sig till historiker, med godsekonomin i Svenska Pommern som främsta forskningsfält. Åren 1956–62 verkade han vid universitetet i Greifswald. Där blev han känd som ”liberal”. En föreläsning han höll ansågs ”oberlig”; den ränderade honom, efter partiutredning, en kraftig reprimand.

INFÖR SIN STATIONERING i Stockholm uppsöktes Peters av en Stasiman som ville anlita honom. Utan framgång. Stasi undersökte Peters: ”olämplig för vårt arbete”, noterar en major Fahrland på HVA; enheten för utlandsspionage, 3/10 1967. Tre år tidigare hade Peters ”avbjöt samarbete av samma orsaker”, tillfogar majoren uppgett. Inte heller nu kunde Peters tas i anspråk för undererrättelseverksamhet.

Peters fick dock jobbet i Stockholm – uppenbarligen på sakliga meriter.

Anställningen skötte Peters från Stasis synpunkt så illa att HVA i oktober 1968 gjorde en begäran till SED:s centralkommitté om att återkalla Peters – ”en osäkerhetsfaktor”. Han avskedades ett och ett halvt år i förtid.

Mot detta uppger Forsberg att Säpo visste, redan innan Stasi-arkiven blev tillgängliga, att det kulturcentrum Peters ledde var en ”Stasistation”. Forsberg ger sken av att aktorna i dessa arkiv belägger Peters engagemang som agentvärvare – när de tvärtom visar att han vägrat! Det utesluter inte att det pågick undererrättelseverksamhet under Peters tjänstgöring i Stockholm, men ingenting tyder på att han själv bedrev sådan.

I MARS 1972 FÖRSÖKTE den tidigare tveksamme Fahrland två gånger engagera Jan Peters för Stasis räkning, men den istadige Sverigekännaren avvisade ett ”informellt samarbete” med att peka på Fahrlands egna ord från 1967 att han var ”olämplig”. Av handlingar från andra Stasienheter framgår att Peters avvisat samarbete även där. Denna hållning höll han fast vid fram till den östtyska statens fall.

Han erhölet en professor i Potsdam 1994. Inför utnämningen mottog Peters ett brev från universitetets rektor som ”med nöje” meddelar att man inte funnit några tecken på att han samarbetat med Stasi.

Kontroller av detta slag har varit mycket rigorösa i förbundsrepubliken, med huvudregeln att i tveksamma fall hellre fälla än fria. Jan Peters är en av få ledande historiker i forna DDR som fått nya tjänster inom de reorganiserade vetenskapliga institutionerna.

Hur kan en svensk pensionerad undererrättsman anse sig vara bättre informerad än tyska myndigheter och undersökningskommissioner?

Tore Forsberg bör ta tillbaka sin grundlösa anklagelse mot professor Peters och oförbehållsamt be honom om ursäkt. Han bör också överväga att utge ett skadestånd till den drabbade, fortfarande verksam vetenskapsmannen, som – oförskyllt – inför släkt och vänner i Sverige har utsatts för värsta sortens förtal.

ANDERS BJÖRNSSON
FOLKE SCHIMANSKI
Historiker och publicister, båda tidigare radiomedarbetare

REPLIKEN

”Fredrik Malm bedriver hets mot muslimer”

ISLAMISKA FÖRBUNDET i Sverige avisar bestämt Luf-ordföranden Fredrik Malms påståenden på DN Debatt 21/8 att Stockholms moské används för att uppmuntra terror. Sådana uttalanden är uttryck för fördomar och är en direkt smutskastning och uppmaning till extrema handlingar mot moskén.

De islamiska trossamfundet i Sverige har vid flera tillfällen tydligt tagit avstånd från alla krafter, både muslimska och icke-muslimska, som använder religionen som täckmantel för sina egna intressen. Vi har också i skarpa ordalag fördömt den oacceptabla våldsspiral som drabbar såväl det palestinska som det israeliska folket.

I JULI MÅNAD arrangerade det Europeiska rådet för fatwa och forskning en sammankomst med ett trettiotal muslimska teologer som träffas regelbundet i olika europeiska länder för att diskutera och slå fast en rad levnadsregler som vägledning för rättroga muslimer i Europa. Mötet ägde rum i Stockholms moské och deltagarna skulle behandla ett antal frågeställningar, bland annat om jihad och terrorism. En journalist från den arabiskspråkiga dags-

DN Debatt 21/8.

tidningen al-Sharq al-Awsat i London, som var närvarande under diskussionerna, skrev en artikel under rubriken ”Jihad i islam har inte koppling till dödande av oskyldiga civila”. Artikeln är tio sidor lång och otvetydig i sitt budskap om att alla närvarande teologer enades om att fördöma våld mot civila.

FREDRIK MALM påstår att den kände muslimska teologen dr Yousef al-Qardhawi under mötet uppmuntrade muslimer att genomföra självmordsattentat. Detta är ren lögn. Doktor Yousef al-Qardhawi uppmuntrade Sveriges muslimer att respektera den svenska lagen och att bete sig som goda medborgare i samhället.

I yttrandefrihetens anda disku-

terade man hans tidigare uttalande om självmordsattentat som medel i konflikter, till exempel in-bördeskrig. Alla närvarande teologer kritiserade detta uttalande med hänvisning till de civila offren och man bordlade frågan för att ge teologerna tid att undersöka den på ett mer tydliggörande sätt för ett senare uttalande.

Fredrik Malm målar i sin debattartikel upp en hotbild som inte existerar.

Har inte Fredrik Malm någon som helst insikt om den mångkulturella pluralism som frodas bland muslimerna?

Har han glömt att en av islams grundläggande principer handlar om människors frihet att välja sitt levnadsätt och att detta fastslås i Koranens ord om ”inget tvång i tron”?

Hat, dödskultur och avsky för fri debatt har ingen plats i islams lära. Koranen är en helig bok och att jämföra den med nazisternas ”Mein Kampf” är ren rasism och hets mot folkgrupp, vilket är brottsligt i vårt land.

ISLAMISKA FÖRBUNDET har undersökt den artikel i den arabiskspråkiga tidningen som Fredrik Malm hänvisar till och kunde konstatera att alla teologer var emot våld mot civila och de kritiserade med skarpa ord den fatwa som dr al-Qardhawi tidigare utfärdat.

Vi kräver därför att Fredrik Malm lägger fram bevis för sina påståenden om att ett uttalande som uppmuntrar muslimer att stödja självmordbombare har gjorts i Stockholms moské. Kan

han inte bevisa detta – och han kan inte det, eftersom något sådant aldrig ägt rum i moskén – har han själv gjort sig skyldig till brott mot muslimerna i form av förtal och brott mot samhället och med att han hetsar mot en folkgrupp i Sverige.

Fredrik Malm vill skörda tveksamma politiska poäng och popularitet hos rasistiska grupper genom att driva denna kampanj mot muslimska teologer. Folkpartiet har ändrat kurs och blivit ett invandrarfientligt och islamofobiskt parti, vilket blev tydligt inför förra riksdagsvalet. Vi vill också påpeka att Islamiska förbundet i Stockholm endast agerade som värd för mötet, det vill säga tillhandahöll lokaler och mat, men inte deltog i diskussionerna.

VI VILL TILL SIST tydliggöra vårt ställningstagande: Islamiska förbundet i Sverige fördömer allt våld som riktas mot civila och deklarerar att extremism och religiös fanatism inte har plats i moskén. Islam är en fredsstiftande religion.

Våra predikanter förespråkar fred och tar avstånd från våld mot civila. Islam är inte bara namnet på en av världens största religioner och en civilisations, utan även benämning på det andliga tillstånd där människan i kärlek och tilltro överlämnar sig till Gud, varigenom hon uppnår inre frid och yttre fred. Islam

uppmuntrar oss till goda gärningar och dygder.

Islam är den andliga region som Gud skänkt oss och uppmuntrar oss att följa. Islam är ett sätt att leva, en livshållning och praxis som omfattar alla aspekter av människans liv.

AHMED GHANEM
Ordförande Islamiska förbundet i Sverige

”Senarelägg tunnelbygget i Hallandsåsen”

BANVERKETS CHEF Bo Bylund ger inte upp tunnelbygget under Hallandsåsen. På DN Debatt 15/8 ser han bygget som en långsiktigt effektiv satsning. Det är möjligt att han har rätt, men vilket tidsperspektiv talar vi om?

För att linjen mellan Köpenhamn och Oslo ska fungera som en fullgod transportled fordras nämligen att kraftiga satsningar sker parallellt även efter andra delar av leden. Enstaka gräddfilar är poänglösa så länge flaskhalsarna på övriga delar består. Jag tänker närmast på den norska delsträckan. Investeringar här ligger troligen långt fram i tiden. Resurstunndelningen till Hallandsåsen kommer därför under den närmaste femårsperioden att konkurrera med insatser på andra delar av järnvägsnätet.

GODSTRANSPORTER PÅ järnväg är förvisso av stor betydelse för ett flertal företag främst inom basindustri. Därmed spelar järnvägen en avgörande roll för vår export och bidrar kraftfullt till vår internationella konkurrenskraft. Men pengarna till järnvägen ger bättre avkastning på andra ställen i nätet.

En senareläggning av Hallandsåsenbygget är därför att förorda till förmån för att nuvarande järnvägsnät underhålls bättre och utgräddas efter de tunga godsstråken, till exempel genom utbyggnad av dubbelspår mellan Hallåberg-Mjölby och satsningar kring Göteborg och Malmö. Det minskar störningarna i trafiken och möjliggör ett bättre utnyttjande av spårren under den överblickbara framtiden.

Resurserna ska läggas där de gör mest nytta.

LARS HALLSTEN
Ansvarig transporter och infrastruktur, Svenskt Näringsliv

SKA DINA NYA GLASÖGON VÄCKA TILLIT? ELLER UPPSEENDE?

Just nu
ingår synundersökning (värde 275:-) i priset

Gäller t.o.m. 03.09.30

synoptik
mer än bara glasögon

Stockholm · S:t Eriksplan 7 · 08-30 49 87
S:t Eriksgatan 24 · 08-654 64 54
Linnégatan 21 · 08-663 41 72
Drottninggatan 29 · 08-21 08 80
Ringvägen 75 · 08-84 30 31
Slöjdgatan 4 · 08-20 65 11
Vasagatan 40 · 08-21 21 86
Nacka · Forum Nacka · 08-716 35 00
Sundbyberg · Brunnsgratan 4 · 08-28 41 31
Täby · Täby Centrum · 08-758 10 20
Solna · Solna Centrum · 08-82 75 78
Lidingö · Centrum · 08-731 50 50